

Lausunto

06.09.2023

ISHAO/849/2023

Asia: VN/23585/2023

Lausuntopyyntö yleisen tietosuoja-asetuksen toimivuudesta ja sen soveltamiseen liittyvistä kokemuksista

Lausunnonantajan lausunto

Mitkä ovat olleet yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamiseen liittyvät merkittävimmät hyödyt ja haasteet?

Yleinen tietosuoja-asetus on parantanut ja yhdenmukaistanut henkilötietojen suojaa. Tietosuoja on vakiintunut osaksi toimintaa ja se otetaan paremmin huomioon viranomaistoiminnassa ja muun muassa tietojärjestelmähankkeissa.

Merkittävänä haasteena on henkilötietojen suojan ja julkisuuslainsäädännön keskinäinen suhde. Yleinen tietosuoja-asetus ja kansallinen tietosuojalainsäädäntö asettaa henkilötietojen luovuttamiselle reunaehdot ja harkintaperiaatteita, joita julkisuuslainsäädäntö ei tunnista. Nykyisessä tilanteessa viranomaiset saattavat salata asiakirjoja henkilötietojen suojan perusteella, vaikka sille ei olisi julkisuuslainsäädännön mukaisia perusteita. Kansallisen tietosuojalainsäädännön ja julkisuuslainsäädännön uudistuksissa tulisi huomioida ne tilanteet, joissa on henkilötietojen suojaamiseen liittyvä tarve olla luovuttamatta henkilötietoja viranomaisten asiakirjoista tai viranomaisten henkilörekistereistä, vaikka henkilötiedot eivät ole salassa pidettäviä. Merkittävänä haasteena on myös ajantasaisen oikeuskäytännön ja oikeuskirjallisuuden vähyys.

Rekisteröidyllä on oikeus tehdä tietosuoja koskevassa asiassa kantelu valvontaviranomaiselle. Tietyissä tilanteissa valvontaviranomaisen tulee tehdä kantelun johdosta valituskelpoinen hallintopäätös. Viranomaisen tietosuoja koskevasta päätöksestä voi vaihtoehtoisesti hakea muutosta suoraan hallinto-oikeuteen. Rinnakkaisten menettelyjen tarpeellisuutta ja vähintäänkin niiden keskinäistä suhdetta olisi syytä lainsäädäntöuudistusten yhteydessä arvioida tarkemmin.

Onko tietosuojalaki koettu yleisesti toimivaksi? Minkälaisia haasteita sen soveltamisessa on ilmennyt?

-

Onko yleisen tietosuoja-asetuksen mahdollistamaa sääntelyliikkumavaraa käytetty EU:ssa ja Suomessa tarkoituksenmukaisella tavalla? Jos ei, miten ja minkälaisia tilanteita varten tietosuoja-asetuksen sääntelyliikkumavaraa tulisi käyttää eri tavoin kuin on tehty?

-

Millä toimialoilla yleistä tietosuoja-asetusta on pantu täytäntöön tehokkaasti ja onnistuneesti huomioiden asetukselle asetetut tavoitteet edistää rekisteröityjen oikeuksien ja vapauksien toteutumista sekä edistää tiedon vapaata liikkuvuutta EU-alueella?

-

Minkälaisia haasteita on ilmennyt yleisen tietosuoja-asetuksen ja kansallisen lainsäädännön tai muun EU-lainsäädännön yhteensovittamisessa eri soveltamistilanteissa?

-

Onko eri jäsenvaltioiden tietosuojalainsäädäntöjen eroavaisuuksiin ja täytäntöönpanoon liittyen tunnistettu haasteita? Jos on, minkälaisia haasteita?

-

Ovatko Euroopan tietosuojaneuvoston antamat ohjeet auttaneet käytännön soveltamistilanteisiin liittyvien ratkaisujen tekemisessä? Mitä yleisen tietosuoja-asetuksen tulkintaa koskevia ohjeita vielä tarvittaisiin?

-

Onko edustamanne organisaatio ollut mukana laatimassa yleisen tietosuoja-asetuksen 40 artiklan mukaisia käytännesääntöjä tai harkinnut niiden laatimista? Mitkä ovat käytännesääntöjen laatimiseen liittyviä merkittävimpiä hyötyjä ja haasteita?

-

Onko yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanoon liittyvä seuraamusjärjestelmä Suomessa tehokas ja tarkoituksenmukainen? Mitä merkittävimpiä hyötyjä ja haasteita seuraamusjärjestelmään liittyy?

-

Ovatko yleisen tietosuoja-asetuksen kansainväliset tiedonsiirtomekanismit toimivia vai tulisiko niitä kehittää edelleen ja miten niitä tulisi kehittää edelleen? Mitkä ovat olleet kansainvälisiin tiedonsiirtoihin liittyvät merkittävimmät hyödyt ja haasteet?

-

Onko yleisen tietosuoja-asetuksen ns. laajennettu alueellinen soveltamisala, joka kattaa myös EU:n markkinoilla toimivien kolmansien maiden toimijoiden suorittaman henkilötietojen käsittelyn, toiminut tarkoituksenmukaisella tavalla? Olisiko yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanoon liittyvää yhteistyötä kolmansien maiden kanssa tarpeen kehittää ja miten?

-

Kommentit yleisen tietosuoja-asetuksen I lukuun – Yleiset säännökset

-

Kommentit yleisen tietosuoja-asetuksen II lukuun – Periaatteet

-

Kommentit yleisen tietosuoja-asetuksen III lukuun – Rekisteröidyn oikeudet

-

Kommentit yleisen tietosuoja-asetuksen IV lukuun – Rekisterinpitäjä ja henkilötietojen käsittelijä

-

Kommentit yleisen tietosuoja-asetuksen V lukuun – Henkilötietojen siirrot kolmansiin maihin tai kansainvälisille järjestöille

-

Kommentit yleisen tietosuoja-asetuksen IV lukuun – Riippumattomat valvontaviranomaiset

-

Kommentit yleisen tietosuoja-asetuksen VII lukuun – Yhteistyö ja yhdenmukaisuus

-

Kommentit yleisen tietosuoja-asetuksen VIII lukuun – Oikeussuojakeinot, vastuu ja seuraamukset

-

Kommentit yleisen tietosuoja-asetuksen IX lukuun – Tietojenkäsittelyyn liittyviä erityistilanteita koskevat säännökset

-

Hyvärinen Karoliina
Itä-Suomen hallinto-oikeus - Va. ylituomari